

กระบวนการสอนเพื่อสร้างลักษณะการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหา เป็น
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นางสาวสายสมร ทองคำ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2528

ISBN 974-566-016-7

010975

117904717

INSTRUCTIONAL PROCESS FOR ENHANCING THE CAPABILITY OF THINKING,
DOING AND SOLVING PROBLEMS OF PROTHOM SUKSA SIX STUDENTS

MISS SAISAMON TONGKOM

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of The Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Elementary Education

Graduat School

Chulalongkorn University

1985

หัวข้อวิทยานิพนธ์ กระบวนการล่องนเพื่อสร้างลักษณะการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โดย นางสาว ล้ายสมร ทองคำ
ภาควิชา ประถมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยค้ำส่งตราจารย์ ล้มพงษ์ ฉัตรระดับ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

บุณนาค
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ค้ำส่งตราจารย์ ดร. สู่ประดิษฐ์ บุณนาค)

คณะกรรมการวิทยานิพนธ์

อ้อไพ สุจริตกุล
..... ประธานกรรมการ
(ค้ำส่งตราจารย์อ้อไพ สุจริตกุล)

แรมสมร อยู่สถาพร
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยค้ำส่งตราจารย์ ดร. แรมสมร อยู่สถาพร)

ล้มพงษ์ ฉัตรระดับ
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยค้ำส่งตราจารย์ล้มพงษ์ ฉัตรระดับ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ กระบวนการสอนเพื่อสร้างลักษณะการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ชื่อผลิต นางสาวสายลมร ทองคำ
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สัมพงษ์ ฉัตรระดับ
ภาควิชา ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2528

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อทดลองกระบวนการสอนเพื่อสร้างลักษณะการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ในเรื่อง กฎหมาย หน้าที่และความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมตามกฎหมาย (2) เพื่อศึกษาลักษณะและพฤติกรรมที่เกิดจากกระบวนการสอนเพื่อสร้างลักษณะการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ในเรื่องดังกล่าว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการโดยวิธีทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียน บ้านเขื่อนสุนทร อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ จำนวน 50 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 25 คน กลุ่มควบคุม 25 คน เลือกโดยวิธีพิจารณานักเรียนห้องที่มีคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตใกล้เคียงกัน กลุ่มทดลองเรียนโดยใช้แผนการสอนตามกระบวนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้เนื้อหากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 4, 5 และ 11 กลุ่มควบคุมสอนด้วยแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการเป็นเวลา 5 สัปดาห์ ทดสอบหลังสอนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มด้วยแบบวัดการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น นำคะแนนที่ได้มาทดสอบความแตกต่าง โดยการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย

๑.1. นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยแผนการสอนตามกระบวนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความสามารถในการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น แตกต่างจากนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยแผนการ สอนของกระทรวงศึกษาธิการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับ การสอนตามกระบวนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความสามารถในการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ

2. พฤติกรรมที่เกิดจากระบวนการสอนเพื่อสร้างลักษณะการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหา เป็น พฤติกรรมที่เกิดมากที่สุดคือพฤติกรรมการยอมรับ มติของกลุ่ม จำนวนร้อยละ 88.85 พฤติกรรมที่ เกิดมากเป็นอันดับรองลงมาคือ พฤติกรรมทำให้ความร่วมมือ จำนวนร้อยละ 88.00 ส่วน พฤติกรรมที่เกิดน้อยที่สุดคือพฤติกรรมการเสียสละ จำนวนร้อยละ 30.66

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title : Instructional Process for Enhancing the Capability
of Thinking, Doing and Solving Problems of Prathom
Suksa Six Students

Name Miss Saisamon Tongkom

Thesis Advisor Assistant Professor Somphong Chitradup

Department Elementary Education

Academic Year 1985

Abstract

Research Purposes :

1. To experiment the instructional process for enhancing the capability of thinking, doing and solving problems in regard to law, self-responsibility and social responsibility of Prothom Suksa Six Students.
2. To study the characteristic and behavior which were caused by the instructional process for enhancing the capability of thinking, doing and solving problems in the above-mentioned aspects.

Procedures

The experiment was conducted by using 50 Prathom Suksa Six Students in Ban Kuensoonthorn School, Soongmen District, Phare Province. The students were divided into two groups; each group had mean and standard deviation obtained from the final examination scores in the area of Life Experiences closely. The experimental group was taught

by using the instructional lesson plans constructed by the researcher herself; the controlled group was taught by using the lesson plans designed by the Ministry of Education. After the students in both groups had learned their lessons for five weeks respectively, they were posttested on the Thinking, Doing and Solving Problems Test. The data were then analyzed by mean of t-test.

Results

1. There was a significant difference at the .05 level in regard to the capability of thinking doing and solving problems between the Pratham Suksa Six Students who learned under the instructional process constructed by the reseacher and the students who learned by using the lesson plans designed by the Ministry of Education. The difference was that the experimental group had a higher level of capability of thinking, doing and solving problems than that of the controlled group.

2. According to the behavior of students who learned under the propocsed instructional process for enhancing the capability of thinking, doing and solving problems, the students' behavior which was most found at 88.85 percent was the group acceptance behavior at 88.00 percent was the co-operation behavior and at 30.66 percent was the voluntary behavior.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้บรรลุผลสำเร็จ ด้วยได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ สัมพงษ์ ฉัตรระดับ อาจารย์ที่ปรึกษาริทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือแนะแนวทาง ตลอดจนให้ข้อคิด และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แรมล่อม อยู่สถาพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สวัสดิ์ จงกล รองศาสตราจารย์ อุ่นตา นพคุณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิคม ตั้งคะทิพ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาในการทำวิจัย

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ใหญ่ เพื่อนครู นักเรียน โรงเรียนบ้านเขื่อนสุนทร อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คุณชูสิทธิ์ วัฒนารมย์ ได้ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือ ตลอดจนวาดภาพประกอบ ในเครื่องมือการวิจัย คุณประทีป แฉังจิต ที่ช่วยแก้ไขบทความย่อ จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอระลึกถึงพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ และเพื่อนที่ให้กำลังใจสนับสนุนและช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดมา

ลำยล่อม ทองคำ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๔
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๘
กิตติกรรมประกาศ	๗
รายการตารางประกอบ	๘
บทที่	
1. บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
สมมติฐานการวิจัย	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ข้อตกลงเบื้องต้น เกี่ยวกับการวิจัย	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
วิธีดำเนินการวิจัย	6
ความจำกัดของการวิจัย	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	9
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 กับแนวคิดในเรื่องคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหา เป็น	11
กระบวนการสอน	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
3. วิธีดำเนินการวิจัย	
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
ตัวอย่างประชากร	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	46

บทที่	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	55
บรรณานุกรม	63
ภาคผนวก	70
ประวัติผู้วิจัย	277

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. อำนาจจำแนกของแบบวัด	44
2. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	45
3. วันเวลาในการล่อนกลุ่มตัวอย่าง	46
4. เปรียบเทียบความรู้พื้นฐานของ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่หก ระหว่าง กลุ่มที่ เรียนด้วยกิจกรรมตามกระบวนการล่อนที่ผู้วิจัย สร้าง ขึ้นกับนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมตามแผนการล่อนของกระทรวงศึกษาธิการ	51
5. เปรียบเทียบความสามารถในการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหา เป็น ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่หก ระหว่างนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรมตามกระบวนการล่อนที่ผู้ วิจัยสร้าง ขึ้นกับนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรมตามแผนการล่อนของกระทรวง ศึกษาธิการ ก่อนการล่อน	51
6. เปรียบเทียบความสามารถในการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่หก ระหว่างนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรม ตามกระบวนการล่อนที่ผู้วิจัย สร้าง ขึ้นกับนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมตามแผนการล่อนของกระทรวงศึกษาธิการ หลังการล่อน	52
7. เปรียบเทียบความสามารถในการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหา เป็นของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่หกกลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรมตามกระบวนการล่อนที่ผู้วิจัยสร้าง ขึ้น ก่อนล่อนและหลังล่อน	52
8. เปรียบเทียบความสามารถในการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหา เป็นของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่หก กลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรมตามแผนการล่อนของกระทรวงศึกษาธิการ ก่อนล่อนและหลังล่อน	53
9. จำนวนร้อยละของพฤติกรรมกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก	53

ตารางที่ (ต่อ)	หน้า
10 เปรียบเทียบความรู้พื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก ที่เรียนด้วยกิจกรรมตามกระบวนการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ.....	73
11 เปรียบเทียบความรู้พื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หกที่เรียนด้วยกิจกรรมตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ.....	74
12 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หกที่เรียนด้วยกิจกรรมตามกระบวนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการก่อนสอน.....	75
13 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการหลังการสอน..	76
14 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ.....	78
15 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมตามกระบวนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นก่อนสอนและหลังสอน.....	79